

سیاست های دولت و بانک مرکزی چگونه بازار را در معرض قیمت های نجومی قرار داده است؟

فرمول تکراری تلاطم در بازار

مبتنی دارد که می تواند با افزایش تسهیلات دهی از سوی سیستم بانکی سبب رشد اقتصادی شود که در کشور ما به دلیل ورود عمده تسهیلات در بخش غیرتولیدی و دیگر مشکلات ساختاری منفی است.

دلدادگی نافرجام دولت به بازار بورس

هرچه به پایان حاکمیت کرونا نزدیک شویم، فهرست هزینه های آسیب دیدگان کرونا قوتورتر خواهد شد، دولت نیز که با کسری بودجه مواجه است، چاره را جز فروختن دارایی ها و تامین مالی از کانال بازار سرمایه ندیده است. عرضه شرکت های دولتی در قالب ETF، تغییر مکان دار سازمان بورس، آزادسازی سهام عدالت، اصرار هم چنان به سیاست گذاران به جذب پول های سرگردان در بورس و صف های سنگین خرید سهام، در این روزها، همه نشانه هایی از سیاست های اقتصادی دولتی است که دل در گرو شاخص بازار سهام و بالا نگه داشتن آن برای جذب نقدینگی های سرگردان بسته است. هرچند گزینه مطلوب دولت که در حال حاضر سرازیری نقدینگی به سمت بازار سهام است در کوتاه مدت توانسته به صورت ضربه گیر تومی عمل کند اما در بلندمدت با تبدیل بازار سرمایه به فضای جدیدی برای سفته بازی و دور شدن آن از رسالت واقعی خود ممکن است به ابزاری برای مخاطره افتادن دیگر بخش های اقتصادی تبدیل شود. در چنین بازار سهامی که قیمت سهام شرکت ها بدون خلق ارزش یا تولید خاص یا حتی افزایش درآمد، بالا و بالاتر رفته و سهامداران (بدون تغییر در بخش عرضه) که در حال حاضر بخشی از مردم محسوب می شوند میل زیادی برای کسب سود از آن بازار و مصرف آن در دیگر بازارها دارند، منجر به افزایش سطح تقاضای کل و براساس نظریه فشار تقاضا منجر به تورم خواهد شد. از سوی دیگر چالشی که سیاست های اقتصادی دولت را تهدید می کند، تمرکز بر واگذاری هرچه بیشتر سهام و دارایی ها به جای واگذار کردن مندی های و دارایی هاست، ضمن اینکه این نگرانی جدی وجود دارد که دولت پول ناشی از واگذاری سهام را به جای افزایش سرمایه گذاری، در امور جاری صرف کند.

نگاهی به دیگر عوامل

نفت و قیمت و مقدار فروش آن در اقتصاد ما سال هاست تاثیرات نامحسوس گذاشته است؛ روزگاری افزایش قیمت نفت منجر به تورم و بی ثباتی اقتصادی شده است، مثل دهه ۵۰ و روزگاری دیگر کاهش قیمت و فروش آن منجر به همان نتایج شده است؛ همانند دهه ۶۰، بنابراین در هر صورت اقتصاد ما در معرض خطر درآمد یا بی درآمدی از نفت بوده که گزینه دوم در حال حاضر مسجل است. با توجه به پیش بینی فروش ۴۰۰ هزار بشکه ای با قیمت هر بشکه ۲۰ تا ۲۵ دلار، کسری بودجه ای ۱۰۰ هزار میلیاردی دولت و فشار بر پایه پولی طبیعی است. هر سه نظریه تومی تاثیر نفت بر تورم را شامل و آن را تایید کرده است. از طرف دیگر در مورد توزیع پول از طریق سیستم بانکی که در قالب بسته ضد کرونا برای تولیدکنندگان و مصرف کنندگان درحال اجراست، می توان گفت این سیاست در جایی بهترین راهکار محسوب می شد که علاوه بر داشتن نظام بانکی سالم (دارای ناترازی ترازانامه)، انتظارات تومی کمتری در جامعه وجود داشت. در واقع در چنین شرایطی که انتظارات تومی چندده درصدی بوده، در صورت عدم تزریق پولی توزیعی به بخش حقیقی اقتصاد، باید منتظر تورم جدیدی باشیم.

رویه تومی شدن است، خارج شدن پول از سیستم بانکی نتیجه ای جز مورد دلالتی قرار گرفتن پول در این بازارها نخواهد داشت. بحران زمانی عمیق تر می شود که بدانیم از مجموع ۱۰۰ درصد پول موجود در سیستم بانکی، بیش از ۹۰ درصد متعلق به کمتر از ۱۰ درصد از افراد جامعه بوده است که با مورد تهدید قرار گرفتن ارزش دارایی های آنها، احتمال خروج و استفاده از آن در مسیرهای غیراقتصادی بسیار بیشتر است. بنابراین ابزار کاهش نرخ سود بانکی اولاً از طریق افزایش پول در سطح جامعه باعث افزایش سطح نقدینگی شده و براساس نظریه پولی تورم منجر به افزایش سطح قیمت ها خواهد شد.

ثانیاً کاهش نرخ سود بانکی باعث کاهش سپرده گذاری در بانک ها شده و منابع لازم برای تسهیلات دهی آنها را کاهش می دهد، همین عامل منجر به افزایش هزینه های سرمایه گذاری شده (مجبور به قرض کردن پول در بازارهای غیربانکی یا بهره بالا) و بر مبنای نظریه فشار هزینه منجر به تورم خواهد شد. اینها درحالی است که براساس آخرین آمار در آذر ۹۸ تسهیلات دهی بانک ها با افت ۲۰ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل همراه بوده اند.

کاهش نرخ بهره بین بانکی

از آنجا که بانک ها در ترازنامه های هفتگی و ماهانه خود دچار کسری می شوند، نیازمند این هستند که از بانک مرکزی یا دیگر بانک ها وامی دریافت کنند. این نرخ که هفته گذشته به ۹ تا ۱۱ درصد کاهش پیدا کرد معنایی جز سهل تر شدن دریافت وام توسط بانک ها از بانک دیگر یا بانک مرکزی ندارد. این اتفاق از طریق افزایش پایه پولی منجر به رشد نقدینگی خواهد شد که براساس نظریه پولی تورم ما را با تورم روبه رو خواهد ساخت. البته این اتفاق جنبه ضدتومی

در مجموع ۲۱ متغیر اقتصادی در طول این سال ها تورم را دستخوش تغییراتی قرار داده اند که از بین آنها چهار مورد جزء اساسی ترین و پر تکرار ترین ها هستند. حجم نقدینگی، قیمت نفت، نرخ سود بانکی، تورم، انتظاری این چهار مورد را تشکیل داده و برای غافل نشدن از شرایط روز اقتصاد ایران؛ وضعیت شاخص بازار سرمایه را نیز به آن اضافه می کنیم.

اعلام شده است، شورای پول و اعتبار تصمیم می گیرد به مصوبه خود در سال ۹۶ بازگشته و نرخ سود بانکی را در عدد ۱۵ درصد تثبیت کند. به نظر می رسد این اتفاق به دلیل تبانی بانک ها و از طرفی فشار گسترده دولت برای تزریق منابع بانکی برای کنترل آثار اقتصادی این بحران باشد که بدون تبعات نیز نخواهد بود. سود بانکی یکی از ابزارهای اعمال سیاست های پولی انقباضی و انبساطی است که کاهش آن می تواند باعث خروج پول از سپرده های بلندمدت (شبه پول) و تبدیل آن به پول در سطح جامعه (پول خارج از سیستم بانکی) باشد و بر مبنای نظریه پولی تورم که گفته شد منجر به تورم شود. در حال حاضر وضعیت اقتصاد ایران در بخش حقیقی و مولد قابل قبول نبوده و خارج شدن پول از سیستم بانکی قطعاً در این مسیر قرار نخواهد گرفت.

در چنین شرایطی که بازار خودرو، طلا، ارز و بورس

تورم انتظاری این چهار مورد را تشکیل داده و برای غافل نشدن از شرایط روز اقتصاد ایران؛ وضعیت شاخص بازار سرمایه را نیز به آن اضافه می کنیم.

مرور سیاست دولت برای نجات اقتصاد

ایندمی کرونا، اگرچه بحران های خلق الساعه ای برای اقتصاد جهان آفرید، اما برای اقتصاد بحرانی ایران، صرفاً مزیدی بر علت بود. به عبارت دیگر هرچند کرونا در مدت کوتاهی توانست بسیاری از کسب و کارها را از درآمد ببندد اما در اصل بحران های قبلی را عمق بخشید. برای عبور از این بحران های داخلی و کرونایی دولت به عنوان سیاست گذار، سیاست هایی را در نظر گرفت که مرور آن به شرح زیر است. کاهش نرخ سود بانکی و تثبیت آن روی عدد ۱۵ درصد، کاهش نرخ بهره بین بانکی، توزیع گسترده پول از طریق اعطای وام کم بهره در حوزه تولید و مصرف (جزء بسته مهار کرونا)، فروش دارایی های خود یا به نوعی خصوصی سازی، در کنار حمایت بی ملاحظه از بازار سرمایه (تشویق مردم به ورود نقدینگی های خود به بازار سهام). پنج ضلعی در نظر گرفته شده از سوی دولت هرچند به قصد ایجاد رونق و برون رفت از رکود اقتصادی در نظر گرفته شده است اما به نظر می رسد این سیاست ها با پذیرش مقدار زیادی تورم در آینده ای نه چندان دور همراه بوده و ترس دولت از انجام آن ریخته است. ادعای تورمزا بودن این سیاست ها بر پایه این مساله است که هر کدام از آنها به نحوی چهار متغیر اقتصادی تاثیر گذار بر تورم در ادوار اقتصاد ایران را قلقلک خواهند داد که در ادامه به آنها خواهیم پرداخت.

ابزاری به نام کاهش نرخ سود بانکی

در شرایطی که تورم از سوی بانک مرکزی ۴۱ درصد

مرتضی عبدالحسینی
روزنامه نگار

بر اساس آنچه از سوی بانک مرکزی اعلام شده، افزایش سطح عمومی قیمت ها با همان نرخ تورم در سال ۹۸ حدود ۴۱ درصد بوده است. هرچند این رقم با نرخ تورم اعلامی از سوی مرکز آمار ایران یعنی ۳۴/۸ درصد فاصله قابل توجهی دارد، اما در اقتصاد ما مرسوم شده که پس از تجربه نرخ تورم بالای ۲۰ درصد در طول یک یا نهایتاً دو سال، این شاخص از سال سوم به بعد روند کاهشی را به خود بگیرد. بر این اساس برآوردهای قبلی نیز حکایت از کاهش قابل توجه نرخ تورم در سال ۱۳۹۹ داشت، با این حال پیامدهای اقتصادی شیوع ویروس کرونا و عمیق تر شدن برخی مشکلات ساختاری اقتصاد ایران، منجر شد در حال حاضر شاهد پیشی گرفتن قیمت ها از یکدیگر در انواع و اقسام بازارها باشیم. واقعیت های تلخی از افزایش قیمت خیره کننده برخی اقلام مصرفی همچون خودروها و مواد غذایی و... که امروز مردم ما در بازارهای مختلف می بینند و دولت تماشاگر آن است، دیگر خیلی نیازی به توضیح اضافی ندارد. تورم جاری و نگرانی از بیشتر شدن آن در آینده ای نه چندان دور ما را بر آن داشت تا بدون طرح جزئیات، عوامل موثر بر ایجاد تورم در ۵۰ سال اخیر را بررسی کنیم و با طرح سیاست های در حال اجرا، عیار آنها را در مقابله یا همراهی با تورم بسنجیم. نتایج نشان می دهد چهار متغیری که بیشترین تاثیر را بر ایجاد تورم داشته اند مجدداً بر اثر سیاست ها و روند اقتصاد در حال فعال شدن هستند.

کارکرد نظریات تورم در ایران

برای شناخت عوامل اساسی موثر بر تورم، نظریه های مختلفی وجود دارد که معمولاً در بررسی های سیاست گذاران یا حتی اقتصاد دانان به اشتباه تنها به یکی از آنها تکیه شده و از دیگر عوامل صرف نظر می کنند. نظریات تورم در علم اقتصاد شامل نظریه پولی تورم، فشار تقاضا و فشار هزینه می شود. در نظریه پولی تورم اعتقاد زیادی بر گردش پول و حجم نقدینگی، آن بوده و تورم تنها از این دو عامل نشات می گیرد. در ادامه نظریه فشار تقاضا معتقد است که هر عاملی سبب افزایش تقاضای کل در سطح اقتصاد شود در صورت کمبود عرضه، ما را با تورم مواجه خواهد ساخت و همچنین نظریه فشار هزینه بر تاثیر تغییر قیمت تکنولوژی (نهاد های تولید) و دستمزد نیروی کار بر تورم اصرار می کند. حال در بررسی تاثیر متغیر های کلان موجود در اقتصاد ایران بر تورم همچون قیمت نفت، کسری بودجه، بازار بورس و... هر یک از این متغیرها ذیل یک یا دو مورد از نظریات گفته شده قرار می گیرد و بررسی می شود.

اصلی ترین متغیرهای موثر بر تورم؟

روند بررسی تورم در اقتصاد ایران نشان می دهد که از اوایل دهه ۵۰ به بعد و عمدتاً از زمان جهش چشمگیر قیمت نفت، اقتصاد ثابت نسبی خود را از دست داده و در هر برهه زمانی با پیوستن از یکسری متغیرهای اقتصادی دچار تورم شده است. بررسی ها نشان می دهد در مجموع ۲۱ متغیر اقتصادی در طول این سال ها تورم را دستخوش تغییراتی قرار داده اند که از بین آنها چهار مورد جزء اساسی ترین و پر تکرار ترین ها هستند. حجم نقدینگی، قیمت نفت، نرخ سود بانکی،

آگهی مزایده
دانشگاه آزاد اسلامی مرکز نیکشهر در نظر دارد از طریق برگزاری مزایده عمومی نسبت به فروش یک دستگاه خودرو پژو SLX ۴۰۵ مدل ۹۲ اقدام نماید.
لذا از کلیه شرکت کنندگان حقیقی و حقوقی دعوت می شود پس از واریز مبلغ ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال (غیرقابل استرداد) به شماره حساب ۰۱۰۹۲۵۷۳۳۰۰۳ بانک ملی به همراه اصل فیش واریزی به نشانی: نیکشهر- سه راه جاده ترانزیت چاپهار- نیکشهر- ایرانشهر مراجعه و نسبت به دریافت اسناد مزایده و بازدید خودروی مورد مزایده اقدام نمایند. تضمین شرکت در مزایده مبلغ ۴۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال است که می بایست نقداً به حساب فوق واریز و فیش آن ضمیمه مدارک، تحویل امور اداری واحد گردد. آخرین مهلت دریافت اسناد جهت شرکت در مزایده ۱۰ روز کاری پس از انتشار آگهی می باشد. ضمناً هزینه انتشار آگهی و کارشناسی قیمت پایه برعهده برنده مزایده خواهد بود. به پیشنهادات مخدوش، مشروط، مبهم و فاقد سپرده و پیشنهاداتی که پس از تاریخ مقرر ارسال شود ترتیب اثر داده نخواهد شد و دانشگاه در رد یا قبول هر یک از پیشنهادات مختار است.
تلفن تماس: ۰۵۴۳۵۲۲۲۰۵۲
فکس: ۰۵۴۳۵۲۲۴۳۰
همراه: ۰۹۱۵۳۴۵۴۳۱۲-۰۹۱۵۵۴۷۹۸۵۹
روابط عمومی دانشگاه آزاد اسلامی مرکز نیکشهر

سازمان توزیع روزنامه فرهنگیگان
@Department of Distribution
تلفکس: ۰۶۶۳۴۸۰۱۱-۱۲ (۰۲۱)

برگ سبزی خودرو پراید ۱۳۲SE مدل ۹۵ به رنگ قره ای روغنی به شماره موتور M۱۳۵۶۴۵۹۷۱ و به شماره شاسی ۱۴۰۱۱۹۱۹۱۷۳ NAS۴۲۲۱۰۰G با شماره پلاک ۴۲۳-۹۹ ایران ۱۴ به نام سیده مهدی رضویان سوق مفقود از درجه اعتبار ساقط می باشد.
برگ سبزی وسند کمپانی خود رو پراید مدل ۸۹ به رنگ سفید- روغنی به شماره موتور ۳۴۹۵۶۵۶ و به شماره شاسی ۵۱۴۱۲۲۸۹۴۸۱۹۱۵ و به شماره پلاک ۱۴-۷۵۱-۹۴ به نام محمد حسین ضرغام مفقود و از درجه اعتبار ساقط می باشد.
برگ سبزی خودرو سواری پژو ۴۰۵ مدل ۹۴ به رنگ قره ای به شماره موتور ۰۷۳۵۲۲۴۰۱۲۴k و به شماره شاسی NAAM۱۱VE۲FKY۲۲۸۳ و به شماره پلاک ۱۴-۹۸۳-۵۲ به نام مریم غافلی مفقود و از درجه اعتبار ساقط می باشد.

آگهی مناقصه عمومی
دستگاه مناقصه گذار: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق موضوع مناقصه: واگذاری امور خدمات و نظافت مهلت مراجعه جهت دریافت اسناد پاکت: از تاریخ چاپ این آگهی به مدت ۱۰ روز کاری از ساعت ۱۲ (روز دوشنبه مورخ ۹۹/۰۲/۲۲ لغایت روز شنبه مورخ ۹۹/۰۲/۰۶) محل دریافت اسناد و تحویل پاکت: تهران- سه راه افسریه- کیلومتر ۱۸ بزرگراه امام زاده (شهر) شهر قیامدشت- دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق- ساختمان مرکزی- امور اداری مرکز- ۱۰۸۲۸۲۷۴۴۰۰۳ یا شناسه ۱۰۸۶۹ نزد بانک ملی ایران شعبه پاکدشت، به نام دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق (غیرقابل استرداد) دانشگاه در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات مختار است و پرداخت هزینه آگهی به عهده برنده مناقصه خواهد بود.
روابط عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق

آگهی مزایده عمومی
دستگاه مزایده گذار: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق موضوع مزایده: رستوران آزادپز مهلت مراجعه جهت دریافت اسناد پاکت: از تاریخ چاپ این آگهی به مدت ۱۰ روز کاری از ساعت ۱۳ (روز دوشنبه مورخ ۹۹/۰۲/۲۲ لغایت روز شنبه مورخ ۹۹/۰۳/۰۶) محل دریافت اسناد و تحویل پاکت: تهران- سه راه افسریه- کیلومتر ۱۸ بزرگراه امام زاده (ع) شهر قیامدشت- دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق- ساختمان مرکزی- امور اداری مرکز- ۱۰۸۲۸۲۷۴۴۰۰۳ یا شناسه ۱۰۸۶۹ نزد بانک ملی ایران شعبه پاکدشت، به نام دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق (غیرقابل استرداد) دانشگاه در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات مختار است و پرداخت هزینه آگهی به عهده برنده مزایده خواهد بود.
روابط عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق

آگهی مناقصه عمومی
دستگاه مناقصه گذار: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق موضوع مناقصه: سرویس ایاب و ذهاب اساتید مدعو دانشگاه مهلت مراجعه جهت دریافت اسناد پاکت: از تاریخ چاپ این آگهی به مدت ۱۰ روز کاری از ساعت ۱۲ (روز دوشنبه مورخ ۹۹/۰۲/۲۲ لغایت روز شنبه مورخ ۹۹/۰۳/۰۶) محل دریافت اسناد و تحویل پاکت: تهران- سه راه افسریه- کیلومتر ۱۸ بزرگراه امام زاده (ع) شهر قیامدشت- دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق- ساختمان مرکزی- امور اداری مرکز- ۱۰۸۲۸۲۷۴۴۰۰۳ یا شناسه ۱۰۸۶۹ نزد بانک ملی ایران شعبه پاکدشت، به نام دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق (غیرقابل استرداد) دانشگاه در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات مختار است و پرداخت هزینه آگهی به عهده برنده مناقصه خواهد بود.
روابط عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق